

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:
Kossuth-utca 166. szám, Falcionó-féle házban.
Kiadóhivatal:
Oblát Károly könyvnyomdája, Kossuth Lajos-utca.

Felölös szerkesztő:
Dr. ALFÖLDY ÁRPAD.

Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 8 kr.
Nepentitoknak: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Egy negyed évre 1 frt
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

A nagy politikáról.

Szell Kálmán miniszterelnök most a magára vállalt feladatok legnehezebb részének a megoldásával: az Ausztriával kötendő kiegyezés megkötésével van elfoglalva. A lapok most az ő személye tekintetében mást sem jelentgetnek, mint, hogy Bécsbe utazott, majd pedig, hogy onnan haza érkezett. Legutolsó útja majus hó 28-áról találdók.

Andrássy Gyula gróf óta a vámszövetség parlamentáris keresztülvitele érdekében, nevezetesen a vámszövetségnek 1903-ig tartó parlamentáris megkötése tekintetében, soha olyan készmunkát, akkora biztosítékot nem vitt még magyar kormányelnök Bécsbe, mint most Szell Kálmán.

Sőt a mire Szell Kálmán joggal hivatkozhatik, az a kiegyezés parlamentáris megkötése tekintetében több mint félsiker, a mennyiben Magyar ország hozzájárulása a kiegyezésnek 1903-ig tartó megkötéséhez feltétlenül biztosítva van még arra az esetre is, ha az osztrák birodalmi gyűlésen a kiegyezési tárgyalások az ottani pártpolitikai helyzet feldulása következtében esetleg sikerre nem vezethetnek és az osztrák kormány az ausztriai birodalmi alkotmány 14. §-a alapján lesz kénytelen a törvényhozási hozzájárulás hiányán segíteni. A reciprocitás feltétele mellett, még ez alapon is hajlandók lennének a vámközösséget fentartani, persze a Ház előtt fekvő kiegyezési javaslatok keretén belül. Ennél többet tenni a közös vámterület fentartása érdekében valóban nem tudunk, még ha akarnánk sem. Több garanciát nyújtani módunkban nem áll.

De így is, közelebről véve a kiegyezés létrehozásának gondját és terheit, e tekintetben jóformán háromnegyed munkát Szell Kálmán vállalt magára, végzett és biztosított. Ugyanis a koronát az alkotmány értelméhez híven, a kormányok és parlamentek fölé helyezve, tulajdonképpen négy tényező hozzájárulása dönt a vámszövetség létrehozása, annak sorsa tekintetében, u. m. a magyar kormány, a magyar országgyűlés egyrésztől, az osztrák birodalmi gyűlés és az osztrák kormány a másik oldalon. Így fogván fel a dolgot, a Szell-formula alapján létrejött márcziusi parlamenti békekötés által a kiegyezés sorsa háromnegyedrészben biztosítva van. A Szell formula tehát a közös vámszövetség létrehozásának és fentartásának háromnegyed erejű biztosítását jelenti. Mert a kiegyezés létrehozása most már csupán egyetlen tényezőt, az osztrák kormányon mulik, mivel az osztrák alkotmány 14. §-a mellett a Reichsrath számít is, meg nem is. A mint veszszük. Számít, ha hozzájárul a kiegyezéshez. De nem számít, ha elveti azt. Miután a Reichsrath hozzájárulásának hiányát az osztrák kormány nyilatkozata pótolhatja és mi megígértük, hogy ezt elfogadjuk.

A Szell-formula elejtése ennek következtében azt jelentené, hogy a kiegyezés létrehozása céljából végzett háromnegyed munkát romboljuk le. A háromnegyed utról, az innét már közel elérhető végcélról térjünk vissza és induljunk neki a nagy bizonytalanságnak. De nem is bizonytalanságnak, hanem az előre látható lagrosszabb eshetőségeknek. És mi most csak a parlamenti eshetőségekkel számolunk.

A Szell-formula bukásának, eltekintve a kormányválság által felidézett bizonytalan helyzet esélyeitől, közvetlen következménye a márcziusban kötött parlamentáris paktum rögtön való dugába dőlése lenne. Mert a magyar országgyűlésnek más alapon kiegyezés nem kell, mint a Szell-formulával, a Ház előtt fekvő javaslatok alapján. Ez a kettő a legerősebb okozati összefüggésben van egymással. A békepont is határozottan és félreértés nélkül így van megállapítva. Akár a Szell-formula, akár lényegökben a javaslatok módosulnak, a paktum alól azonnal feloldódik a magyar országgyűlésnek minden pártja, minden eleme. Nálunk pedig nincs 14. §. A vámközösség sorsa tehát a magyar parlamenttől függ. Mert ennek ellenére nálunk nem lehet kormányozni. Nem is vállalkozhatik arra senki Szell Kálmán századik utóda sem. Ezt a nélkülözhetetlen és semmivel sem pótolható garanciát jelenti tehát a Szell féle formula és a magyar parlamentáris paktum a kiegyezés sorsára nézve.

Már most, ha az osztrák politikusok ebben a Szell-formulában a vámszövetség ellen fegyvert látnak, mondván, hogy e mellett a további alkudozás és a Ház előtt fekvő javaslatok módítása lehetetlen, hát a legerősebb optikai csalódásban leledzenek. Igenis erős, hatalmas fegyver a Szell-formula, de a kiegyezés és a vámközösség létrehozásának érdekében és annak védelmére. Igenis, lehetetlen a Ház előtt fekvő javaslatok revíziója, mert akkor ez a fegyver egyszerre hasznavehetetlen lenne. A már elfoglalt pozíciókkal fel kellene hagynunk. Rosszul fogja fel tehát az osztrák politika a helyzetet,

Selyem-damasztok

75
krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok — saját-gyáraimból

valamint fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem“ 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, esikős, kezkazót mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)
Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.
Minták postafordultával.

Magyar levelezés. Svájcba kötszemes levélbélyeg ragsztandó.

Henneberg G. selyemgyáral, Zürichben (és. és kir. udvari szállító.)

ha a Széll-formulát egy osztrákellenes, avagy vámszövevényes hadi pozíciójának tekintik, melyből tehát nézete szerint ki kell verni a magyar kormányt és az országgyűlést.

N.

Közüoktatás.

A „Zombor vidéki Tanító egyesület”-nek az 1899. évi nagygyűlésre kidolgozandó tételle.

(Folyt. és vége.)

De ne is üljön részvétlenül elnöki székében, mintha tőle a puszta jelenlétén kívül egyéb nem is kívántának.

Talán kimondani is fölösleges, hogy nép iskolai vizsgálatokon okoszerűen az iskola igazgatója viheti csak az elnöki tisztet. Ez esetben nem fordulhat elő az, hogy az elnök ismételtelen olyanokat kérdez, mik nem képezik az osztály tananyagát, és hogy a vizsgáló tanító nagyobb botlásait nem veszi észre. Nem történhetik akkor, hogy az elnöklőnek bosszantólag téves állításait a vizsgáló tanítónak helyre kell igazítani; nem képzeltető akkor az sem, hogy az elnököt a tanuló ifjúság tükön, gúnytárgyává teszi és kineveti.

A második személy a vizsgálaton a vizsgáló tanító.

Tanítóink igen különfélék a vizsgálaton. Vannak, kik jól tudnak tanítani és egész éven át buzgón teljesítik kötelességeiket, még is gyöngén állanak meg a vizsgálaton; míg ellenben mások igen jó vizsgálatot csapnak, még kevesebb ügybuzgalom mellett is, mert jól értenek a kérdés mesterségéhez, és egykönnyen nem jönnek zavarba. És habár oktatást kérdés nélkül el sem képzeltünk, még is a vizsgálati kérdés egészen más mint az oktatás; a vizsgálat t. i. kizárólagosan examinálásból áll, és ehhez külön képesség kívánatik, mely nem minden embernek adatott az anyatermészetből.

A vizsgáló tanító mindenekelőtt azon képességgel kell, hogy bírjon, melynek fogva egymásután, megszakítás nélkül, helyesen és érdekesen tudjon kérdéseket föltenni. Neki a kérdéseket a vizsgálandók tehetségeikhez kell mérnie, úgy, hogy

ügyes examatódó mérések intőzi a kérdéseket, jó, másképp közpérszerű és ismét másképp gyöngé tanulókhöz (bár ugyanazon tárgyról); ha a tanuló zavarba jő, neki a a szükségeshez képest azonnal segíteni kell tudni rajta; a kérdések változatossága és élénk kérdésés által a figyelmet állandóan le kell tudni kötni; az anyag elosztásával be kell mutatni a tanultak összes főbb részeit, számolni kell a hallgatósággal, annak értelmi fokával, jó vagy rossz akaratával, a vidéken vagy az iskolánál divó szokásokkal és egyéb körülményekkel.

A vizsgáló tanító csakhamar elárulja magát, a tárgyan való jártasságát, módszertani ügyességét, fegyelmezési képességét, nyelvismeretét, nevelői tapintatát, modorát, emberismeretét. Szakember csakhamar tisztában van az iránt, vajjon a kor- és tudomány színvonalán áll-e a vizsgáló tanító, hogy ismeri-e a paedagogis újabb vívmányait, a szakirodalom legjelesebb termékeit, hogy törekvő, ügybuzgó és önálló emberrel van dolga, vagy pedig hivatalát csak gépiesen betöltő, a kényelmet szerető szédélővel. A tanuló dolgozatai, a tanteremben uralkodó rend és tisztaság, mind oly dolgok, melyekből az osztálytanító működésére következtetéseket vonhatunk. Lelkiismeretes tanító előkészíti a vizsgálatra azon tanszereket is, melyeket azon használni fog és valóban bámulom azon majdnem általánosan bevett helytelen szokást, hogy a vizsgálatokon a taneszközöknek híre nincs, vagy ha ott lógnak is a falakon a szemléltetési és természetrajzi ábrák, bibliai képek stb. azokat a vizsgálaton érintetlenül hagyják. Pedig bizonyításra nem szorul, hogy lényegesen emelné a vizsgálatot érdekességére nézve az, ha a gyermekek egyik-másik képről, ábráról felelőnek, illetőleg feleletüket a képeken való mutatásnak kísérik. Ez által érthetőbbé válnának a feleletek és vizsgálatainkról számíthatnók azok legnagyobb ellensége az unalom.

Mert csak valljuk be saját bűneinket, hogy nem törekszünk minden erőnkkel arra, hogy a vizsgálatokat élvezhetőbbé, a laikusokra nézve is érdekesebbé és tanulságtehetőbbé tegyük. Egyik vizsgálat szakasztott más a másiknak. Az örökös egyformaság unalmat szül és érintetlenül hagyja a képzelmét és a kedélyt; pedig hát az ember életében ezek is játszanak

ám szerepet és a köznapi emberekben tudvalevőleg igen fontosat. Fűszerezük azért a vizsgálatokat a tantárgy természet szerint odaváló mesék, elbeszélések, költemények elmondásával, közbe-közbe énekeléssel, el egy szép dalt, tétessünk némi tesztgyakorlatokat és meglátjuk, mily egészen másnemű lesz a vizsgálat és mennyire másképpen itélnek működésünkről az emberek. Szó ami szó, én azt mondom: ügyes tanító helyes vizsgálati módjával igen jótékonyan folyhat be a tanügyre.

A vizsgálat tanulóknak nélkül nem képzelhető. Jól cselekszik a tanító, ha növénydekeit annak módjával fölbátorítja a vizsgálatra és szívéhez köti egész éven át, hogy hanyagságuk a vizsgálaton köztudomásra fog hozatni általa. Ez által a szorgalmat jelentékeny mértékben élesztheti. Egyébként azon módon tegeyenek a tanuló a vizsgálaton, is mindent, mint tettek az egész éven át pl. egyesenen álljanak, szépen üljenek, hangosan feleljenek, a könyveket rendezen tartsák stb. Mindezek csekélységeknek látszanak; valójában azonban nem ezek, hanem oly tünetek, melyből a szakember az osztály fegyelmi állapotára mély következtetéseket vonhat. A bátor és megfontolt (nem ledarált) feleletek, a helyes indoklások (pl. a nyelv- és számtani feleletekben) és az illendő magaviselet a tanulókról részéről mindenkinek tetszését megnyerik. Ügyes vizsgáló aképp tudja intézni a dolgot, hogy a jó tanuló jól tudjanak felelni a vizsgálaton, a hanyagok pedig mulasztásaiknak következményeit elevenen érezzék stb. azaz: igazságosan és okoszerűen jár el, mi által lényegesen fokozódik a jövőre nézve, a tanuló szorgalma és kitartása.

A fentiekben vázolt értekezésemből úgy hiszem, elég világosan, kiérthető a helyesen vezetett vizsgálatoknak a következő három pontban foglalt előnye: 1) a vizsgálat komoly beszámoló a tanító és a tanuló évi sáfarkodásáról. 2) a vizsgálatoknak mind a tanítóra, mind a tanulóra igazi buzdító hatásuk van; 3) a vizsgálat összekötő kápos az iskola és a család között. Helytelen vezetés esetén azonban a vizsgálatok kiszámíthatatlan hátrányára vannak mind a tanító tekintélye — mind a népoktatástügynek.

Azt hiszem, hogy minden tanító meg-

A „ZOMBOR és VIDEKE” TARCZAJA

A népiskolai vizsga.

Hány tanító ünérzete lelkesedése, munkakedve aláadásának, tekintélye megromlásának kezdete, színhelye volt már a vizsga. Hány lelkiismeretlen tanító használta arra ezt a napot, hogy dolog kerülésével, kicsinyes ügyszeretetével azon kartársait is kissebbitse, sisifusi terheitet visszagördítse, akik lelkesen, küzdve küzdenek, a tanító-osztályt a becslés, elismerés magaslatára juttatni.

— Hány „hatósági tag” használta ezt a napot arra, hogy a tanítót a gyermekek és a nép előtt lealacsonyítsa, személyes ellenszenvének, gyűlöletének kiáltó kifejezést adjon. — A mi bajt támasztott e nap, a vizsga napja, annak csupán a tanító és a hatóság. — mindkettőnek azonban a salakja okozta: a lelkiismeretlen tanító, a ki a jónak, a nemesnek árt; és a hatalommal visszaélő, az iskolai ügy vezetésének magaslatára feljutni nem képes „hatósági tag”.

Hány oly egyén, kinek kötelessége lett volna az egész iskolai év alatt figyelemmel kísérni az iskola munkáját, hány egyén akarja ezen a pár órán helyrehoz-

ni egy évi mulasztását és itt, a vizsgán akar a tanító munkásságáról, ügyességéről, képzettségéről, a végzett munka teljeséről magának tudomást szerezni. Hány vallja ezért a vizsga napját a tanító beszámoltatás a napjára, csak hogy saját hűtlen sáfarkodását feledtesse, és úgy tévesen fogja le a napot, a mi nem csoda, hisz az iskola iránt egy évben csak egy napon szokott! — mint az a hiú tanító is, a ki nem gondol arra, hogy ez nektek örömnaptok akar lenni, egyrészt, hogy azok, a kik egész évben érdemesek voltak a jutalomra, s a kiket a tanító nem e napon ismer meg, azok elvegyék méltó jutalmukat, a mely mozzanat jellemzőre nevelő; másrészt, hogy mielőtt a szünidőt, a pihenés idejét megkezdendétek, búcsúzó ünnepet tartson veletek, mint a felnőttek is szoktak, ha valamely kedves helyet, társaságot elhagy, egy-egy jóbarátuk.

És minderről megelégedkezve, de megelégedkezve egészségtelről, meg lelki alkotástokról, mielőtt elválnátok, még egy-szer meggyötör, megkínó 3—4 órán át fülledt levegőben, izzasztó melegben, csak hogy pávaszínű fényben ragyogtassa magát. — Mért nem vágnátok veletek nap-

számra fát? — Karotok gyenge a hosszantartó munkára. — Hát akkor az eszettek erősebb? lelketek munkabíróbb?

Azt rég beigazolták, hogy 3 órai szellemi munka épen egy nap testi munkájának felel meg, — és téves az a hit, hogy a számtalanul kifárasztott lélek egy énekkal, egy tornagyakorlattal újra fürge lesz, mint ezt a vizsgák mostani programmjé hirdeti.

Mert a lélek fáradtsága a test és szellem kölesünhatása által fárasztja a testet is; s viszont, a tornázással fárasztjuk a testet, abból pedig pihenés nem származik a lélekre . . .

Mily jó, hogy ti, kik testileg, lelkileg fölékesítve, örön repedő szívvel jöttök a tanév utolsó napjára; a jók jutalmazására és a búcsúzásra, — mily jó, hogy ti ezt mind nem tudjátok, mert lelketekre úgy hártna ez, mint a koránnyiló virág kelyhére a késői dér . . .

Ti csak jőjjetek! — Majd mi úgy töltjük el ezt a vizsga-időt, hogy mindenikre hasznos legyen. Mert megtartjuk; régi intézmény és megtartása lelkünkben gyökerezik. A hol határköhöz ér az utas: megáll, visszanez, sőt le is ül pihenni. — S ki vonná kétségbe, hogy a vándor lelke

van győződé a mostani vizsgálatok tökéletlensége és ennek folytán a javítás szükségessége fölött. Tehát mostan az a kérdés, hogyan kellene a mostani vizsgálatokon javítani? Miatán én a vizsgálatot — mint komoly beszámolást és számbavételt — szükségesnek tartom, azért kiterjesztendőnek vélem a reformot a) a vizsgálat idejére; b) a tantárgyak csoportosítására; c) számonkérőkre és azok eljárására.

Először abból a megdönthetetlen igazságból kiindulva, hogy 1—2 óra, mely mostan fordították a vizsgálatra, kevés az alapos beszámolásra, első sorban több időt óhajtanék fordítani a vizsgálatra azért, hogy legalább alkalma legyen minden tanulóknak minden tantárgyból felelni és a tanítóknak a tananyag elosztásával a tanulak összes főbb részleteit, mint kerék egészét bemutatni. Ez a több idő állana — a hitvány vizsgálat külön napon tartatnék — délelőttől és délutánból. Tartatnék a vizsgálat a szent mise után, 8—10 11 vagy 12-ig, délután 3—5 vagy 6 ig. Délelőtt 10 órakor, valamint délután, ha két óránál tovább tart, egy negyed órai szünet adatnék. Így egy tantárgy csoportra 2 vagy 3 óra, nem számítva a testgyakorlatot és a művészeti tárgyakat — jutna. Oly helyeken, hol a tanítók száma csekély, a körülményekhez képest kevesebb idő fordították a vizsgálatra.

Másodszor a tantárgyakat a püspökintantery csoportosítása szerint óhajtanám beszámolás tárgyává tenni. A délelőttől jutna az anyanyelv és a mennyiségtan csoportja, u. m. a) beszéddételek gyakorlatok; b) írás-olvasás; c) nyelvtan; d) szám-tan. Délután a történeti és természet-tudományi tárgyak kerülének sorra, u. m. a) földrajz; b) történelem; c) polgári jogok és kötelességek; d) természetrajz; e) természet és a körülmények szerint gazdasági és kertészeti gyakorlatok.

Harmadszor a számonkérőkre és azok eljárására vonatkozólag értekezésem előző részében elmondottakat ajánlom zsinormértékül elfogadni, és akkor megszűnnék az az örökös panasz, mely a helytelen vizsgálatok vezetésében mutatkozik.

Az általam ajánlott vizsgálat alapján — szerény nézetem szerint — az eredmény hibebben és igazságosabban lenne konstatható, s biztosítánk a sikert, melyet általa elérni óhajtunk. *Pomor.*

visszaszáll a távolba, eszébe jut, mit látott itt, mit hallott ott; — a szíves vendéglátó gazda vagy az a gyermek, a ki megmutatta neki az utat: mind eszébe jutnak.

Nem arról gondolkodik, hogy hány fa mellett ment el, de arra, a mely virágos volt, vagy a melyről gyümölcs mosolygott reája; nem a kilométer-jelző karok száma forog elméjében, hanem utjának az a része, a hol a vidék táj-szépsége, a kalászingató mező megragadta lelkét. Az érzelmi világ a foglalkoztatja.

Ti is egy évig vándoroltatok, — itt a határkő, a vizsga. Nem nyögjüek el itt egy év fáradságát, de dalait; mert a mit itt tanultok, minden arra való, hogy ember-ré, tökéletes emberré lehessetek. Mi csak nevelünk benneteket, a ti érzelmi világotokat — minden alkalmas eszközzel. És ezért: értelmi világotok fogja főképen a vizsga tárgyat képezni; — azért annyit ad majd, a mennyi ennek: a szívnek szolgálatában áll.

(Folyt. köv.)

Tanítók gyűlése. Bács-Bresztovácson.

Az apatini kerületi községi tanítói kör folyó hó 24-én Bács-Bresztovácson tartotta meg rendes, tavaszi közgyűlését. A kora hajnal bibor-piros köntösben ragyogott, midőn a munka apostolai, a küzdő nemzetnapszámások Bresztovácra siettek. Tiszta volt az ég boltozatja, miként a gyűlésre siető tanítók szíve, lelke. A nemes, önzetlen és szent lelkesülés, a kedves kötelesség hozta őket a véleménycsépre színhelyére. Alig hogy ideértek a kedves vendégek, illetve még itt sem voltak, és az ő lelkükkel, az ég is felvette a komolyság köntösét. Mert a komor való, méltán ölt-heti reánk a komolyság rideg palástját. Ők azért jönnek, azért jöttek hogy tanulva tanítsanak; hogy avítsanak ott a hol, és amennyire lehet.

Egy örvendetes körülmény, meglepő hatással volt reánk. Szívünk őszinte öröm-dobbanása követte azon hírt, hogy a tanfelügyelő ur is itt van. Tehát egy oly egyén volt előidézője váratlan örömmünknek, kit rendületlen tisztelettel szeretünk, kit változatlan hódolattal becsülünk. Ezen félti Nagys. Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő ur volt. Ő volt az, ki megjelenésével nem csak a közgyűlés ünnepességét, fényességét emelte, de gazdag tapasztalatain alapuló magvas szavaiból is juttatott nekünk. Áhitattal hallgattuk minden szavát, mint olyat, mely méltó gyümölcsöt hozand. Adja Isten, hogy még soká halljuk az Ő fenszellemű szavait; Isten tartsa meg őt soká a nevelésügy, a haza és mindnyájunk öröme, büszkeségére!

A gyűlés lefolyását a következőkben adom:

Kvanduk Mariska óvónő kisasszony gyakorlati előadásával vette kezdetét a a körigűlés. Az előadás valóban remek volt. Az óvónő kedves modora, gyakorlati ügyessége, nem csak a jelen volt óvónők és tanítók dicséretét érdemelte ki, de maga a tanfelügyelő ur is elismerését fejezte ki. A kis német nebulók elég tiszta magyarsággal adták elő mondóikat. Az imádkozás még pláne kritikán felüli szép, nagyon szép volt. A körigűlés tudta méltányolni az óvónő érdemét, midőn általános dicséretet szavazott meg neki.

A kör elnöke a gyűlésen meg nem jelenvén, mindenek előtt elnök választás volt. Dreher, szentiváni igazgató kiáltott ki elnöknek.

Elnökkö az ülést a jelenlevők üdvözlésével megnyitották nyilvánítván, azon indítványt teszi, hogy egy háromtagu küldöttség hívja meg Gräff Nikáz kir. tanf. urat a gyűlésre, a mi nyomban meg s történt.

Belépésekör harsogó »éljen« fogadta őt. Elnök lelkes szavakkal üdvözlő és a gyűlés vezetésére kéri fel őt. Gräff szép szavakkal válaszol, de a gyűlés vezetését nem vállalja el, mire a gyűlés áttért napirendre. — Három tétel volt megvitandó.

1. Mit tehet a népnevelés a gyermekek minden lépten nyomon mutatkozó júlérlettségének megállítására?

E tételt a bezdáni tantestület részéről Farkas, a hogojai tantestület részéről pedig Molnár, olvasta fel. Farkas rövid volt, de relős. Ő nem a népiskolában hanem — bár nem kizárólag — a családi házában, a társadalomban látja a hibát. Hangoztatja hogy bizalmasabb viszonyt kell létrehozni, az iskola és a társadalom között. Azt véli hogy ezt czelszerű felolvasásokkal lehetne leginkább megteremteni. Ajánlja tehát hogy minél több ily felolvasások tartassanak, melyre minden embert meg kell hívni. Molnár szintén jól fűszerezett dolgozatot olvasott fel, de későbbeltért a tárgyról, mi hathatósan csökkentette munkálata értékét. A közgyűlés tehát Farkas határozati javaslatát fogadta el.

2. Minő módon és minő eszközökkel lehetne a nagy magyar Alföldön az egyes vidékek gazdasági viszonyaira és az anyag beszerzésére való tekintetből — a népoktatásügyi intézeteknek közrehatásával — a h. z. iparszerű foglalkozást a nép között anyagi boldogulhatásának emelésére terjeszteni és meghonosítani.

Ezen tételt a bezdáni és monostorszegi tantestület dolgozta ki. Mindkettő megegyezik abban, hogy ez csakis a felállítandó ipariskolák által lesz elérhető. Kívánatos volna, hogy ha más nem, egy értelmesebb mester ember adjon oktatást. Néhány hozzászólás után a két dolgozat egyesített határozati javaslatát fogadtatott el.

3. Miként lehetne az elemi népis-kolában czelszerűen használható költemények összegyűjtését eszközölni? E tételt Németh, bogojai tanító olvasta fel. Ajánlja, hogy a kör bizzon meg néhány tagot a költemények gyűjtésével. Az idő előrehaladottsága folytán Csepela, bresztováci tanító elmondja, hogy dolgozata megegyezik Németh-ével, minek folytán az ő határozati javaslatát fogadták el. Különben pedig minden tantestület kötelességévé tételt a költemények gyűjtése.

Végre indítvány adatott be, mely azt czélozza, hogy ezental a »Tanítók Háza« javára minden gyűlés előadásal legyen egybekötve.

Gräff tanfelügyelő ur, felkéri a tanítókat hogy az új tantervhöz küldjék be kritikáikat augusztus hó 1-én.

Az őszi gyűlés helyéül Apatin jeöltetett ki.

Utána Jakob igazgató előadást tartott a méhészettről, melynek sok ember hasznát veheti. Most, midőn a sok vita, a nemes lelkesülés kikergette a zavartalan nyugalmat a tanítók szívéből, az ég is elvesztette gyönyör tisztaságát, s helyette boros felhők lengtek alatta, hullatva az ég könnyeit. Velünk érzett az ég is. Jó tanfelügyelőnk fennkölt szelleme eltávozott szerény körünkéből, nemes hivatása más felé szólította. De ő ugymond lélekben önökkel lesznek.

Pontban két óraker társasébd volt melyen 46-an vettek részt. Az ebéd kitűnő volt. Soha oly ebédet az apatini tanítói kör nem kapott. Isten éltesse a jó konyhákat! És jókedvben fesztelen jó érzés közepelte, még tánczra is

perdültek a fiatalok. Ez volt a tavaszi gyűlés lefolyása, mely édes emlékekkel be van véve minden jelenvolt szívében.

Magistratus.

Hírek.

* **Kinevezés.** Az apatini járási főszolgabíró Szalay Imre tovarisovai községi írnokot járási végrehajtóvá n.vezte ki.

* **Kinevezés.** A szegedi kir. ítélő tábla helyettes elnöke Bartal Lajos végzettség joghallgató szabadkai lakost díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Kinevezés.** Biztos forrásból értesülünk, hogy Petrovits Valér zsabalyi járásbíró Ujvidekre törvényszéki bírót nevezetik ki és helyébe a zsabalyi járásbíró Obaleczky Gyula ujvidéki albiró lesz kinevezve. A kinevezéseket a hivatalos lap legközelebbi száma fogja közölni.

* **Báró Vojnics István főispán halcsete.** Mult számunkban megírtuk, hogy főispánunkat milyen sajnálatra méltó baleset érte. A Bácska után a következőben adjuk elő a szerencsétlenség megtörténtét: Szombaton délután a főispán fél 4 órakor, visszatérve a központi pályaudvarról, a hová a nála látogatóban volt rokonait kísérte ki, véletlenül találkozott a váci utcában a széntel a fővárosban tartózkodó dr. Pavlovits Simon vármegyei főorvos és Schlagetter Gyula árszázéki elnökkel, a kiknek társaságában a főispán szállására a „Brisztol” szállóba mentek. A főispán lakása a második emeleten volt, mind a hárman odá mentek tehát a léposházban levő lifthez. Ennek kezelésére egy 12—13 éves, szállodalibériával ellátott ifjú volt alkalmazva, a mi előtűt nem tűnt fel, sem ellenvetést nem tettek, mert abban a hiszében voltak, hogy ez az ifjú a lift kezelője. A lifthez érkezve, a főispán az általa megszokott, kiváló udvariasságánál fogva, vendégeit beszállásra hívta fel, akik a főispán előtt abba be is léptek. A lift emelkedése közben egymással társalogtak mindhármán. A II-ik emeletre felérkezve ugyanazon sorrendben mint a beszállásnál, léptek ki. Elsőnek a lifet vezető fiú, másodiknak Schlagetter Gyula árszázéki elnök lépett ki; öket követte dr. Pavlovits Simon, a kinek kiszállásánál a lift, körülbelül egy lábbal már magasabbra emelkedett, a mit azonban ő észre nem vett, aminek folytán előre bukkott és a balkezeiben tartott esőernyőt, ugy a jobb kezében tartott kesztyűjét elejtve, jobb térdére hanyatlott, kezeivel a folyosó falához támasztott támlásszékre esett. E pillanatban hangzott a főispán szava: „Lábam törött el!” — Mindketten hátra nézve, látták, hogy a főispán kiszállása pillanatában a lift már legalább is még fél lábnyira emelkedett. A főispán a liftből ballábbal lépett ki és egész testsulya a kilépés közben reá nehezedett és balkezeivel a lift rácsozatát fogta meg és midőn ennek felső parkánya a fejét érte és a liftből a szőnyeggel borított folyosóra kibukott s akkor egyszéjjel elesett. A mélyebre való lépés okozta tehát a balesetet. — A kiáltás pillanatában „lábam törött” dr. Pavlovits Simon és Schlagetter Gyula hirtelen és nagy megdöbbenéssel feléje fordultak és a főispán felszólítására, hogy csakugyan eltörtött-e a lábam? — a főorvos a törést nyomban konstatalta. A főispán teljes hidegverrel, öntudatosan rögtön intézkedett, felszólította az elnököt, hogy hívja el a mentőket és dr. Farkas László tanárt. Ezelatt dr. Pavlovits Simon főorvos egy előkerített párnába helyezte a sérült lábat és ilyen helyzetben minden nagyobb emóció nélkül bevárták a mentők és dr. Farkas László tanár megérkezését, a kiért — a színhelyen csakhamar megjelent Piukovits József országygyűlési képviselő — személyesen, maga ment el. Az alatt a lift fékevesztetten szaladt fel, tul a harmadik emeleten, egész a szálloda legfelső emeletéig, a lifet kezelő fiú pedig eltűnt. Kinos rövid tél dra következett ez után, míg dr. Farkas László és a mentők megjelentek. Ez alatt a nyugodtan fekvő főispán alá párnákat helyeztek, el és könnyű takaróval takarták be. A főispán környezetével, köztük az időközben megjelent dr. Havas bőrgyógyászati tanárral szokott nyugodt modorával társalgot; a párnában pihenő törött alszára, melyet dr. Pavlovits Simon főorvos kezeiben tartott, fájdalom okozhatott, azonban ezt a sérültön nem lehetett észrevenni. A midőn egyidejűleg a mentők és dr. Farkas László megjelentek, rögtön hozzáálltak a szükségétől applikációsához, melyet Farkas tanár kiváló ügyességgel vitt véghez. A főispánt azután hordágyba fektetve, bevitték szobájába egy kis pihenőre és onnan vitték ismét hordágyon a szálloda előtt várakozó mentőlandauerba. Dr. Farkas László az orvosokkal előre kocsizott a vörös-kereszt-egyleti „Erzsébet” kórházba, hogy ott az illusztris beteg befogadása iránt a kellő intézkedéseket megtegye, ugy, hogy midőn a főispán a főorvos és árszázéki elnök kíséretében oda érkezett, befogadására mindent rendben és készen találtak. A főispán a landauerből a műtőre vitetett, hol a szükségkötés levételén, dr. Farkas tanár, dr. Rapsák, dr. Pavlovits Simon és még egy orvos segédkezelésével kiváló ügyességgel gipszkötést alkalmazott. Ezen művelettel járó fájdalmakat a főispán nyugodtan és férfias bátorsággal viselte el. Azután átvitetett azon megfelelő és kényelmesen beburorított szobába, a melyben tavaly a párbajban megsebesült Szalavszky volt pozsonyi főispán feküdt. A főispánt édes anyja; özv. Vojnics Lukácsné ápolja.

* **Rechnitz József Zomborban.** Rechnitz József, a kitűnő okleveles táncztanár oktatja fiatalságunkat jelenleg a legbámulatosabb eredménnyel az esztetikai testgyakorlatra, illemtanra és a legújabb tánczokra. Különösen a város előkelő családjai vannak oktatásának módjére és eredményei által elragadtatva. Ajánljuk őt a közönség figyelmébe. Az általa betanítandó tánczok sorrendje ez: Társastánczok 1. Polonoise. 2. Menuet a la Cour. 3. Les Lanciers a la Cour. 4. Quadrille Francaise. 5. Társalgó. 6. Sir Roger. 7. Cotillon. Legújabb körtánczok. 8. Arkadien (Legujabb). 9. Graziana. (Legujabb). 10. Pas de Patineurs. (Legujabb). 11. Pas de Quatre. 12. Menuet Valzer. 13. Trotzköpfchen. (Daczos fejszeke legujabb). 14. Palotás. (Legujabb magyar szalon táncz). 15. La Berline Belge. (Rechnitztől). 16. Monferina. (Rechnitztől). Rendes körtánczok. 17. Rezgő polka. 18. Kreutz polka. 19. Gyors polka. 20. Lengyelke. 21. Keringő. 22. Lassu magyar csárdás. Különféle körtánczok. 23. Schottisch polka. 24. Kör schottisch. 25. Spitzbuben polka. 26. Esmeralda. 27. Krakovine. 28. Virág polka. Lakása: Kossuth Lajos-utca Goldfán Sándor árnál.

* **A szöntai-utca aszfaltozása.** Tudvalevőleg, a városi törvényhatósági bizottság, a Szöntai-utcai háztulajdonosok abszolút többségének kérelmére, az ez év márczius hónapjában tartott rendes közgyűlésen kimondotta, hogy a szöntai-utca 2 méter széles járda aszfalttal lesz burkolva. Ezen határozat, a törvényes idő elteltével jogerős lett. Mivel azonban az utca jórészt dombos helyen fekszik s így a gyalogjáró sok helyütt igen menetes, az utca lakói attól tartottak, hogy a lejtmerézés által egyes házak másfélméternyire is el lesznek temetve, visszat most házak elől ugyancsak oly méretben elhordják a földet úgyannyira, hogy aláfalazásra lesz

szükség; ezért aztán azok, akik az aszfaltozás iránti kérvényt különben sem írták alá, kérvényt nyújtottak be Trischler Ferenc polgármesterhez, mint az aszfaltbizottság elnökéhez, hogy az aszfaltozást tenni okoknál fogva hagyják el. Ezen kérelem tárgyalás alá vétetett, mivel azonban jogerős közigyűlési határozat megváltoztatására illetve megsemmisítésére irányult, elutasított. Az aszfalt bizottság azonban, a szöntai-utcai háztulajdonosok megnyugtatóására kimondotta, hogy a kivételással az eddigi állapotban igen keveset változtatnak, csak a legszükségesebb kiigazításokat eszközlik akképpen, hogy ez által senkinek az érdeke se csorbuljon. Az utca mindazonáltal szpítészeti szempontból és minden tekintetben rendkívül sokat nyer, és az aszfaltozás költsége abszolút nem áll egyenes arányban azzal az érték növekedéssel, amely minden háznál az aszfaltozás természeténél fogva, beáll. Az ellenkérvény-tárgyalásnál számbavetett a városi szabályrendelet intézkedésének azon pontja is, hogy oly háztulajdonosok, kiknek az évi adója 6 forintnál kevesebb, más kiterhekkel meg nem róhatók. Ilyen háztulajdonos a szöntai-utczában csak egy van, ennek az egynek az aszfaltozási költségét, ha az illető fizetni vonakodik, a város fizeti. Előbbi is látszik, hogy a vezető férfiak szeme előtt a város szpítészeti érdeke és modernizálása, mindig ott lebeg. Ennek köszönheti a szöntai utca, hogy mégis csak kap aszfaltot.

* **Fényes esküvő.** Fényes esküvő volt vasárnap d. e. Zsablyán, ugyanis ekkor vezette oltárhoz: Vukicsévics Pál Bosko, Vukicsévics Miklósnak a zombori szerb tanítóképezde igazgatójának fia; Milosev Tivadar, zsabalyi földbirtokos bájos leányát: Amalkát. Komák voltak, a véglegény részéről: Birvatsky György, zombori nagybirtokos a menyaszony részéről pedig: Konyovics György, kir. törvényszéki albiró. A fiatal pár vasárnap este érkezett Zomborba: A vonatnál nagy és fényes közönség jött össze a fiatal pár fogadására. Este, az örömapa házánál pompás estebéd volt, amelyre a többek között a Konyovics család, a Zakó család, a Vukicsévics család és a nagy rokonság nagyon sok tagja volt hivatalos. A násznép teljes két napon át tartotta együtt a boldog öröm apa a legnagyobb vigságban és kedélyességben.

* **Aszfalt járdáinkról.** A zombori aszfaltozási munkálatok ellenőrzésére kiküldött bizottság s vállalkozó részvénytársaság között, a munkálatok megindítása után nézeteltérések keletkeztek, melyek a burkolások rendes menetét is gátolhatták volna; a társulat ügyvezetésének előzenyessége azonban teljesen megváltoztatta a helyzetet, úgy hogy örömmel jelenthetjük, hogy jelenleg ugy az aszfaltbizottság, mint a városi mérnöki hivatal, a munkálatok menetével és keresztülvitelével teljesen meg vannak elégedve.

* **Tűz szakadó esőben.** Nagy tűz lármára szaladtak össze az emberek hétfőn d. u. 5 óra felé Zomborban. A marhavársártéren gyulladt ki egy fűszer; érdekes me nézni azt a sok rohanó, esernyős polgárt, amint a nagy locs-pocsal és szakadó esővel nem törődve, iparkodtak eleget tenni kíváncsiságuknak, mire a tűzoltók a tűz színhelyére értek, addigra az eső teljesen eloltott minden veszedelmet.

* **Öngyilkosság.** A kanálisba ölte magát Kaiser Ágnes 19 éves leány, mert véglegénye a mult napokban azt üzentte neki, hogy keressen magának más véglegényt, ő is keres más menyasszonyt. A leány annyira szívére vette véglegénye hűtlenségét, hogy kedden délután szó nélkül eltávozott hazulról s a kanálisba ugrott. Csak hosszas kutatás után másnap találták

meg holttestét és szállították a városi kórházba, a honnan tegnap temették nagy részvét mellett.

* **Városi közgyűlés.** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1899. évi június hó 7-én délelőtt 9 órakor a városához nagytermében rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Polgármesteri jelentés. 2. A belügyminiszter körelelete az esküdtbíró-ságokról szóló 1897. évi XXXIII. t. e. 14. és 15. §-ai értelmében a zombori kir. törvényszékhez 6 bizalmi férfi megválasztása iránt. 3. Honvédelmi miniszteri leírata a honvéd hadapród-iskoláknál a város által létesített alapítványi helynek betöltése tárgyában. 4. Főispáni átirat Maximovits Miklós zombori lakosnak az üresedésben lévő II-od aljegyzői állásra történt helyettesítése tárgyában. 5. Polgármester előterjesztése a városi nyugdíj-alap kezelő bizottságának újbóli megalakítása iránt. 6. A városi házipénztár 1898. évi zárszámadása. 7. A városi kövezési alap 1898. évi zárszámadása. 8. A városi nyugdíj alap 1898. évi zárszámadása. 9. A városi kórház alap 1898. évi zárszámadása. 10. A városi szegény alap 1898. évi zárszámadása. 11. A városi szépitészeti alap 1898. évi zárszámadása. 12. A Falcone Gyula ösztöndíj alapítvány 1898. évi zárszámadása. 13. A Paracetich Agatha ösztöndíj alapítvány 1898. évi zárszámadása. 14. A Papházy leánykiházasítási alapítvány 1898. évi zárszámadása. 15. A Stebler-Blumenthal ösztöndíj alapítvány 1898. évi zárszámadása. 16. A Schöffner József ösztöndíj alapítvány 1898. évi zárszámadása. 17. A Bartal József ösztöndíj alapítvány 1898. évi zárszámadása. 18. A Gyalokai Rozália ösztöndíj alapítvány 1898. évi zárszámadása. 19. A Gyalokai Rozália-féle szegény alap 1898. évi zárszámadása. 20. A zene- és énekakadémia alap 1898. évi zárszámadása. 21. A zombori kereskedőifjak alapítványának 1898. évi zárszámadása. 22. A Koczik Lajos ösztöndíj alapítvány 1898. évi zárszámadása. 23. A létesítendő városi árva-ház alapítvány 1898. évi zárszámadása. 24. Az uti alap 1897. és 1898. évi zárszámadása. 25. A gör. kel. szerb elemi iskolák 1898. évi zárszámadása. 26. A róm. kath. templompénztár 1898. évi zárszámadása. 27. Kanyó Jenő városi házi pénztári tisztnek kérvénye ezen állásától való felmentése iránt. 28. Ugyr. Mihály kérvénye városi maradványföld megvétele tárgyában. (III. szavazás.) 29. Kovácsits Radijov zombori lakos kérvénye városi maradványföld eladása iránt. (1. szavazás.) 30. Szemző István és Huck Vincez kérvénye utcaterület megvétele tárgyában. 31. A jogügyi bizottság javaslata a zombori iparosok áruszarnoka, mint szövetségzetnek a bajai-uti 11. ö. i. számú telek átengedése iránti kérvénye tárgyában. 32. A gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata Joanovits N. által bérben birt helyiség újból leendő bérbeadása tárgyában. 33. A rendőrkapitányságnak előterjesztése Kovácsits György lovasrendőrnök nyugdíjaztatása iránt. 34. Veszelinovits Milorád I. alkaptány kérvénye szabadság és fizetés előleg iránt. 35. Zomborcsévits György II-od alkaptány kérvénye szabadság iránt. 36. Duchon Béla földadottszt kérvénye szabadság iránt. Zombor, 1899. évi május hó 27-én. Trischler Ferencz s. k., polgármester.

* **Eljegyzés.** Scherer András aradi kereskedő eljegyezte Ensminger Mariska kisasszonyt Ensminger Péter, helybeli iparos leányát.

* **Eljegyzés.** Borsai Jenő pirosi aljegyző eljegyezte Vojtkó Flóra kisasszonyt Zsigmond Dénes árvaszéki ülnök hűgát Zomborban.

* **Szerencse a szerencsétlenségben.** A főkapitányi parancs kijátszása csüörtökön délután könnyen helyrehozhatlan és végzetes bajokat idézhetett volna elő a

Bezdáni úton. Ekkor érkezett ugyanis arra egy autokomobil azzal a rendeltetéssel, hogy megállapodás nélkül haladjon át a városnak ezen részén. A kísérők azonban jobbnak látták egy kis pilenőre betérni az út közepe táján fekvő Csibrák-féle koresmába, a prűszkölök, szikrákat szóró, füstölő monstrumot pedig vagy másfél órán át künhagyták az amugy is szűk közlekedési vonal kellő közepén borzasztó rémületére az elhaladó lovaknak és kocsisoknak. Valóságos földindulást rögtönzött ez a szörnyeteg. A lovak már mesziről horkoltak, ugriáltak. Szerencsés volt aki még idejekorán visszafordulhatott és másik utcába térhetett. Roheim Zsigmond zombori nagybirtokos járt a legszerencsétlenebbül. Fialtal lovai már első pillanatban annyira megijedtek, hogy lehetetlen volt őket megfékezni. Neki rohantak egy félfának, a kocsit fel-döntötték és óriási vágatással futottak be a városba. A honvédelaktanyánál szerencsére megállították őket. Roheim Zsigmond és inasa az utca közvétele estek, de komolyabb sérüléseket nem szenvedtek. A kocsis apró darabokra tört, a lovak összevissza verték magukat. Reméljük, hogy a masina kísérőielnyerik méltó büntetéseiket.

* **A ragadós állati betegségek állása** Bács megyében: máj. 24. é. Veszétség: Kulpin 1 u., Lality 1 udv., Ó-Becse 8 udv., Ó-Kanizsa 5u., Sztanisics 1 udv., Zenta 1 u., összesen 6 község 17 udv. Takonykór és bőrféreg: Ó-Becse 1 u., R. Militics 1 u., Szántova 1 u., Szeghegy 1 udv., összesen 4 község 4 udv. Tenyészbenáság és hólyagos kiütés: Paesér 1 udvar. Rühkór: Dautova 25 u., Ó-Becse 1 u., Temerin 1 u., összesen 3 község 27 u. Sertésvész: Bács-Csép 18 udv., B. Martonos 1 udvar, B. Petrovác 1 u., B. Petrovoszelló 1 u., Bajsa 1 udvar, Bogojeva 5 u., Gajdobra 5 u., Járek 3 udv., Mlykut 1 u., Német-Palánka 1 udvar, Temerin 6 udv., Titel 1 udvar, összesen 12 község

* **Kettős öngyilkosság.** Jovánovics Dusan ó-becsei vendéglős felesége és 11 éves leánykaja pár hét előtt nyomtalanul eltűntek. Sejtették, hogy öngyilkosságot követtek el, mert egy bérkocsin lehajtottak a Tiszára, a hol leszálltak a kocsiról és gyalog mentek a töltésen T.-Becse felé. A napokban a t. becei batár közelében a víz felvetette előbb a leánykát, azután az anyát. A közelben levő molnárak fogták ki a holttesteket.

* **Végzetes szerencsétlenség.** Keserű lett egy lakodalmi multság vége Sztanisin Milos moholi földes gazda Milicza leányának. Ó-Becsen volt férjénél a menyecske és haza jött lakodalmaskodni Moholra folyó hó 22-én. A lakodalomból hazafelé utazva megállt a kocsis egyik tanfánit itatni. Levettek a lovakról három kantárszarat, csak egyet hagytak az egyik lovon. A lakodalmas népből épen a szegény menyecske szállt fel először a kocsira vissza. A lovak megbokrosodtak, elragadták a kocsit, a mely felfordult és pedig oly szerencsétlenül, hogy a szegény asszony menten nyakát szegte.

† **Halálozás.** Özv. Friedman Hermann szül. Hirsch Erzsébet úrnő, egy köztisztelőben álló maltrona, a bajai izr. nőegylet alapítója és első elnöknője, 86 éves korában folyó hó 26-án elhunyt. Kiterjedt rokonság gyászolja.

* **Eljegyzések.** Dr. Klein Mozin tekintélyes eszéki ügyvéd, a mult héten váltott jegyvet Hesser Teréz kisasszonyt, Hesser Gyula bajai ügyvédnek kiváló szépségű leányával. — Beck Zsigmond szabadtai kereskedő eljegyezte Salamon Rezsin kisasszonyt.

* **Eljegyzés.** Zuan Géza kereskedő-gégyet váltott Garán Morgenstern Lipót ur bájos és kedves leányával, Karolinka kisasszonyt Baján.

* **Esküvő.** Nemessányi Nero honvérfőhadnagy e hó 22-én vezette oltárhoz Jezdimirovits újvidéki k. tszéki bíró leányát, Desszanka kisasszonyt. Az egyházi szertartást, melyen Schweinitzer honvédszázados és Zombory László ügyvéd vitték a násznagyit, néztek, nászslakoma követte az örömszülők házában.

* **Az ó-becse-titel újvidéki h. é. vasut,** mint értesülünk, f. június hó 15-én fog megnyitni.

* **Hymenhir.** Dr. Gaál A. Ödön újvidéki ügyvéd jegyvet váltott özv. Miliczki Mórné leányával, Ella kisasszonyt Pécsről.

* **Eljegyzés.** Hildenstab György járásbírósi iktató és levéltárnok eljegyezte f. hó 22-én Schackman Erzsike postakelzeli kisasszonyt, B-Topolyán.

* **Eljegyzés.** Bibithi Horváth József apatini kir. járásbírósi aljegyző eljegyezte Taninecz Endre ökörmézei kir. járásbíró leányát Margit kisasszonyt.

* **Eljegyzés.** Fernbach Péter m. kir. államasuti fővigyázó Szegeden eljegyezte Radda Alajos főerdész leányát Olga kisasszonyt.

* **Eljegyzés.** Solyom Miklós szabadtai adótitst, tartalékos honvédhadnagy eljegyezte Galacz Izabella kisasszonyt Zomborból.

* **Deák Péter Ó-Becsen.** Ó-Becseről írják: Deák Péter zombori szinagzató társulatától pnteken este megkezdte előadásait. Ez este bemutatól a „Gyurkovics leányok“ ment nagyon kevés közönség jelenlétében. Ez első estől még nem sokat mondhatunk színészeikről, de szívesen előlegezzük nekik azt a rokonszenvet és elismerést, a melyet a zombori és zentai lapokból olvasott méltatások után méltán megis érdemelnek. Hisszük, hogy a mi közönségünk is, látva az arra érdemes társulatot, a jelen kedvezőlen viszonyok mellett is, kellő méltatások támogatásban fogja részesíteni e jőhírű társulatot. Szombaton este a „Gésák“at adták, vasárnap pedig a „Fekete rigó“ ment Pálly Nina felléptével.

* **Könyv az „Életpályákról.** Ezen érdemes munkája Ferenczy István nagyszobeni áll. főgymnasiumi igazgatónak, most már a harmadik javított és a legújabb viszonyokhoz alkalmazott bővített kiadásban jelent meg Stampel Károly könyvkiadónál Pozsonyban. Az „Életpályák“ első és második kiadásánál is kiemelték annak közérdekű, hézagpótló voltát. Biztos útmutatással szolgál ezen mű az életpályát választani akaró ifjúságnak, egyszerűs mind övdős kézikönyv a családapáknak, gyámoknak és tanfériaknak is. Ezen harmadik kiadás, mely telemesen bővített alakban látott napvilágot, kétszeres elismerésünkre tarthat számot, mert valóban nincsen olyan közpálya hazánkban, melyre vonatkozólag e hasznos kötetben ne kapnánk felvilágosítást. Fel van itt sorolva mindaz, a mi a pályák fontos kérdésére vonatkozólag a minősítő és szervező tövényekben, szabályzatokban, iskolai értesítőkben és hivatalos lapokban szélszótlan megjelent. Kétszeres hasznát veheti ezen munkának mindenki, akinek pályaválasztás előtt álló fia vagy rokona van, mivel a legkülönbözőbb állások közötti különbséget könnyen felismerheti és ez által a körülményeknek, az illető ifju tehetségének és képzettségének legjobban megfelelő tudja kiválasztani. Az „Életpályák“ harmadik kiadása tűzve 4 korona, bekötve 5 korona.

Percel Mór Bácskában.

Percel Mór, az 1848-iki idők nagy alakja: folyó hó 23-án hunyt el 88. évében Bonyhádon.

Harmad magával: Görgyvel és Czecz Jánossal maradt életben a nagy idők

vezérei közül, hogy megláthassa a hon szabadságának felvirágzását. Katonai pályájának legragyogóbb fegyvertényei Bács megyében játszódtak le. Ezeknek leírását Horváth Mihály után a következőkben adjuk:

1849. márcziusában Kossuth elhatározta, hogy a Bácskát is visszafoglalja a szerbektől. Seregeink száma már annyira növekedett, hogy e hadjáratra elégséges erőt gyűjthetett össze a nélkül, hogy a másutt működő hadakat gyengíteni kellett volna. E hadjáratot kivált a régóta magára hagyott Pétervárad állapota tette szükségessé. Az Aldunánál még ezen egyetlen pont maradt csak birtokunkban, miután seregeink Bácsból és a bánsgóbból kivonultak: s félni lehetett, hogy ha ez is a szerbek kezére jutna, úgy a déli részek visszafoglalása mód fölött meg fogna nehezülni. Magának a várnak eleste is csak időkérdésnek látszott, midőn Perczel Mór a negyedik hadtest vezérévé 1849. márczius második felében kineveztetvén, azon feladatot nyerte munkálatainak céljául, hogy Péterváradot az ostrom alól mennél előbb felmenteni s Bácskát a szerb hadaktól megtisztítani igyekezék. Perczel gyorsan és dicsőségesen megfelelt e feladatnak. Mint hogy Theodorovics tábornok márczius folytában szerb hadával ismét egész a Marosig felnyomult, s annak torkolatánál Szegeddel szemközt Szőregen és Szent-Ivánon mintegy öt-hat ezer emberrel elsáncolta magát, nehogy Szeged ezek ellen védtelen maradjon, Perczel e szerb sáncok megvételével kezdte meg hadjáratát. Márcz. 22-én Forget őrnagyot a Waza-gyalogsággal Szent-Iván megvételére rendelve, maga Szegedről támadta meg a körülbelül négy ezernyi szerb haddal és 14 ágyúval megrakott Szőreget. Forget pár órai ágyúzás után szuronyral tűzte ki szent-iváni sáncaiból az ellenséget; minek következtében a Szőregnél is keményen ostromolt Theodorovics, nehogy bekerítsék, huszáraink által folyton üzetve, Béva felé vonult vissza.

Ezután indult csak Perczel Pétervárad felmentésére. Márczius 24-én csapatait Batthyány Kázmér seregével egyesítvén, elindult Pétervárad felé. Miután 26-án Verbásznál a bácsi csatornán átkelt s az ott talált ellenséges csapatokat szétverte, táborát Kis-Kér alatt hagyván, egy kis csapattal s Batthyány Kázmérral Péterváradra sietett s azt megmentette. De nem volt Perczelnek tanácsos sokáig a várban maradnia, mert a szerbek, a kiket a magyar tábornok ily váratlan s rögtön megérkezése Pétervárad előtt megrontott, ismét számosan kezdének gyülekezni a római sáncz, a szent-tamási és zombori táboraikban. Pétervárad ormairól Szerémségben, a magyar római sánczok hosszán s a Duna-mentében füstoszlopok látszanak emelkedni az ég felé, mind megannyi jelek, melyek veszélyes időkben a rácz lakosságot arra intették, hogy elhagyott táboraikba siessenek. Követség ment Szerbiába is, mely a veszélyt hírül vinné és Knicsanint a szerbián sereggel fenyegetett rokonai segítségére hívta.

Perczel tehát, mielőtt a szerbek a táboraikba nagyobb számmal gyülekeznek, Szent-Tamást bevenni szándékozván, seregét márczius 31-én Verbász felé indította. A harc rövid ideig tartott, s miután előbb a kulai, utóbb a szent-tamási had is megszalasztott, átkelt a bácsi csatornán s Kulán tábora szálta.

Április 3-ára tűzte ki Szent-Tamást ostromát. A sánczok között a felfegyverkezett lakosságon kívül csak mintegy négyezer hadáró és néhány száz szerbiánus volt 14 ágyúval, Bosznits és Stephanovits vezérlete alatt.

Azon ostromoknál, a melyek eddig a város ellen megkísérlettek, a főtámadás mindig a verbászi vonalról intéztetett.

Perczel azonban most Kis-Kérről a csatornai hídfő ellen intézte seregeinek nagyobb részével a támadást, míg a verbászi oldalról Gál ezredes alatt csak egy pár zászlóaljat tett működésbe. A szerbek Verbász felől várván az erősebb támadást, erejük javát szokás szerint most is oda vonták; és éppen ez okozta veszedelmüket.

Az ágyúzás mindkét oldalról reggeli 8 óra tájban kezdődött, a melyet a szerbek élénken viszonoztak. Közben-közben több roham intéztetett, mely azonban mindig sikertelen maradt; s már félni lehetett, hogy ostromseregünk most is kénytelen lesz elvonulni az elszántan védelmezett sánczok alól. Azonban 10 óra tájban egy granát a hídfői sánczok közt egy lőporszerkebe esvén, azt légbé röpíté és az őrség közül többeket a földre terített. E gyuladás nagy zavart okozott a szerbek között, melyet Bach százados észrevévén a 7-dik zászlóalj két századával egészen a hídfő alá nyomult. A várbeliéktől megrémülve, kissé beljebb kezdének vonulni. Alig pillantá meg ezt Földváry Sándor őrnagy, a szegedi önkényesek parancsnoka, kezébe ragadta a zászlót, a csapatának élén a sánczokra rohant és kitétte a háromszintű lobogót. A honvédek halált megvető bátorsággal nyomultak fel s a megrémült ellenség rémületen rohant a hidon át a város belsejébe. A hidon azonban összetorlodtak és százával hullottak el a honvédek golyói által, a többiek pedig a csatornában lették halálukat.

A honvédek a várost felgyújtották, a mikor a verbászi oldalon Gál csapatai ellen küzdő szerbek észrevették a veszedelmet és a városba akartak menekülni. A hídfőnél betört honvédek azonban elvágták utjokat és elkecserezték küzdelem után nagyobb részük lemeszároltattott, míg a többiek menekülsük közben a Krivája mocsaraiban lették halálukat. Ezalatt az egész város lángokba borult. Így vonultak be a hős honvédek az elfoglalt városba, a melynek északi részén levő szabad terére, a melyen nem döhöngött a tűzvész, huzodtak vissza a nők és gyermekek, az elő őrsi kunyhókban keresve menedéket. A várost azután teljesen kirabolták és elhamvasztották. Az ellenség vesztességét Perczel négy-öt ezerre becsülte. A honvédek körülbelül kétszáz holtat és sebesültet vsztettek. Szent Tamás bevételével Bácska legnagyobb része felszabadult, még csak a római sánczok voltak a szerbek kezében. Ezek ellen indult most Perczel.

Április 7-én déltájban jelent meg a honvédsereg a sánczok előtt és négy óráig ágyúzta azokat. Az ellenség néhány ágyúja elmúlt, mire általános rohamot intéztek a sánczok ellen. Ismét Földváry Sándor volt az első, a ki a háromszintű lobogót kitézte a sánczok ormára, egyuttal három ágyút foglalva el az ellenségtől. A lelkesítő példa láttára a honvédek beözönlöttek a sánczokba és az ellenséget Titel felé üzték. Ekkor elkövette azt a hibát, hogy nem üldözte a menekülő ellenséget csak Zsablyáig, miáltal a szerbek Titelen újból erőt gyűjthettek és annyira megerősítették ezt a helyet, hogy a hős vezér nem tudta többé kiüzni őket onnan. Theodorovics kikiindai táborából több zászlóalj érkezett Titelbe, a melyet Perczel csak három nap mulva kezdett ostromolni. Ekkor a városi sánczok már készen voltak s mintegy 10.000 főnyi hadsereg várta az erődítyében a honvédek támadását, sőt Kovács-Szentivány megszállásakor, április 12-én már előzőleg próbb csatározásokkal nyugtalanították Perczel csapatait.

Perczel ebből azt következtette, hogy a szerbek szokásuk szerint éjjeli támadást intéznek majd, a miért is megtette a kellő intézkedéseket. Ejjelután két óra tájban tényleg az egész tábor mentén megindult a tüzelés. A szerbek támadtak minden oldalról. A jobbszárny parancsnoka Irinyi

őrnagy készenálló csapatával elfoglalta rögtön a kovili erdőt és egy órai küzdelem után, futásra kényszeríté az ellenséget. A balszárnyon ez alatt már a honvédek visszavonulni kezdtek, a mikor Forget őrnagy megjelenvén seregével, visszanyomta az ellenséget.

Az ellenség mindenütt megveretett, a Bácska felszabadítatott s Perczel átvonult a bánsgába, hogy ott Bemmel egyesüljön. Ez sikerült is neki s az egyesült csapatok a bánsgógot is megtisztították az ellenségtől.

Közzgazdaság.

Kísérletek a sertésvész ellenes szérummal.

Én az említett kikölcsönözött szérummal együtt már körülbelül legalább 12-szer oltattam és volt módomban többféle kísérletezésekből egy nehányat közölni, nem ugyan azony nagy fontossággal, mint a «Gazdasági lapok» M. F. Görbedről, ki szám adatilag közölte az elhullási eseteket, figyelemre méltó közlését nagy érdekléssel olvastam.

Több felsorolt oltási kísérleteink egyike az utolsó oltási eredménye ragadta meg különösen figyelmemet; mire nézve azt a megjegyzést teszi, hogy a 173 drb 4 hónapos kontrol malacza mind elpusztult és a beoltottakból is nagyon sok, de megjegyzi, hogy a kontrol farkából 49 drb. odáig volt, hogy azokat ki szerette volna zárni, tehát ez ugy érthető, hogy a beoltás alkalmával malaczaik már nagyba fertözve voltak minek következtében a vész azok nemesebb részeit különösen a tüdőt már annyira megtámadta és össze roncsolta, hogy tapasztalataim nyomán az így elkéselt oltásnál azokra nézve már legkevesebb sikerét sem lehetett várni.

Ezen esetből is beigazolóódik azon fentemlített állításom, hogy többnyire mindnyájan a védoltást csak igen későn vettük igénybe és hogy a kellő várt jó eredményt el nem értük, azt nem a szérummal való védoltás haszontalanságába, hanem a mi hibánk rovására kell felrótnunk.

M. F. további felsorolt kísérletezéseiből nem tudok nyomára akadni annak, hogy előbbi védoltásait is elkésve eszközölte, de következtetnem kell azt, abból kiindulva, hogy az utolsó védoltást is későre eszközölte és így feltehető, hogy előbbi védoltásait talán még későbbre eszközölte, mert azoknál még sikertelenebb eredményt mutat fel.

Nehogy azt tételezze fel rólam M. F. hogy neki rovom fel hibául, hogy későre oltattam, mert ezen hibákat nem magunknak tulajdooithatjuk, hanem a sertésfe felügyelő személyzetnek, a kik minden szigorú rendelkezés daczára a vész kitörését eltiltknlják vagy azért nem jelentik, mert aszt egyelőre a lap-pangás idejében enyhébb más bajnak tekintik és így rendesen ezekbe rejlik a hiba, hogy elkésve oltunk.

Végre pedig kijelenti M. F. hogy nem tör pácztát a szérum felett, sőt azt hiszi, hogy ez a szer lesz az, meyllyel gátat vehetünk a nagy káro-

kat okozó bajnak és hogy még most nem az a minék lennie kell.

Ezen utolsó mondatára nézve saját kísérletezésem után is azon figyelemre méltó tapasztalatra jutottam, — ha nem tévedek — hogy a szérummal való védőoltást, ha a maga idejében is csak egyszer használjuk, az hol kielégítő, hol kevesebb és némelykor alig felismerhető sikert mutat fel, mit részemről annak tulajdonítok, hogy bármennyi elővigyázattal és figyelemmel készítik a szérumot az állategészségügyi osztályban, az nem egyforma ellentálló képességgel idéz elő, habár a sertésvész egyenlő mérges hatással lépett fel, mert hallomás szerint, ha igaz az, hogy a sertésanyagot a szérum készítésére a vidékről szerzik be¹¹ így ebben sem lehet tökéletesen megbizni, mert habár vizsgálat tárgyává is teszik, hogy vésszes volt-e ez? Az állatorvos azt már biztosan felismeri, de nem tudom, hogy feltudja ismerni azon esetet is, ha a sertés 5 vagy 10 héttel azelőtt volt a vészben¹², már pedig állatorvosoktól hallottam hogy az a ser-

¹¹ A sertések állami felügyelet alatt álló telepen lesznek befertőzve és mikor a betegség minden beavatkozás nélkül természetes úton felgyógyulnak, akkor elszállítatnak a széptermelő telepre. Tudunkkal ezen a téren folyton 1000 sertés van rendelkezésre. Szerk.

¹² A bonczolásnál lesz minden egyes esetben megállítva, a belekben és egyebütt található idült és jellegzetes elváltozásokból, hogy a leölt sertés vérsavója ojtásra felhasználható-e? . . . Ez az eljárás teljesen megbízható. Szerk.

tésanyag a legjobb, a mely legalább 5 héttel volt beteg.¹³

Folyt. köv.

Nyilttér.*)

A „Z. és V.“ tekintetes szerkesztőjének.

B. lapjának mult vasárnapi számában a heti rovatban egy cikkely jelent meg, melyet ámbár többes számban említi a táncz tanárokat — rám vonatkozóknak tekintek, lévén én az egyedüli táncztanár jelenleg Zomborban.

Nagyon kérném tekintetes szerkesztő urat, sziveskedjék e pár sor válaszonnak, illetőleg védelmemnek becses lapjában tért engedni.

Az illető cikkirő úr az illem- és táncztan terén nagyon kevés jártasságot árul el, midőn azt kérdi, vajjon honnan vesszük mi a mi diplomáinkat. Nem tudja — legalább nem látszik tudni azt — hogy csak az taníthat illem- és táncztant, akinek oklevele van. Ez egy miniszteri rendelet, oklevelet pedig az egyleti vizsgáló bizottságnál szerzünk, mely már elég ismeretes arra, hogy egy cikkirő — ki a tánczmesterekről akar írni — tudjon felőle. E támadó cikkére nem válaszolnék önnek tisztelt uram, ha nem volnék most előszó Zomborban, mert oly esetben szükségtelen volna azt tennem már azért is, mert bármit is mondana felőlem, senki sem hinné ezt el önnek. Miután még felemlitem azt, hogy a 50.743 V. — B. sz. belügyminiszteri kőrendelet, — mely a tánczkiskolák szabályozása végett lett magyarországi összes hatóságainak elrendelve, 1 §-a így hangzik:

Nyilvános táncztanításhoz rendőrható-

sági engedély szükséges, mely csupán megbízható és kifogástalan előéletű egyéneknek adható. Olyanoknak, kik szakavatottságukat oklevéllel, vagy a táncztanítók egyesülete részéről kiadott bizonylattal képesek igazolni, stb. stb.

De ne higgye tisztelt cikkirő úr, hogy csak egyesületünk van, van nekünk már tánczakademiánk is, amelyről — mellesleg szólva — ön még nem igen tud. — Kérem uraságodat ezt tudomásul venni.

A szerkesztő urnak
alázatos szolgálja
Rechnitz József
okl. táncztanár.

* Ezen rovatért nem felel a szerk.

Beküldeteket*)

Tisztelet annak, a kít tisztelet megillet! Franz Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben Bécs mellett, 1897. augusztus 11-én a következőt írták Altonából:

Már 70 éves vagyok és 10 év óta izületi csuszban és aranyeres csomókban szenvedtem és nem bírtak rajtam segíteni. Csak az ön Wilhelm izületi lőb-ellenes és csusz ellenes vértisztító teája gyógyított meg engem teljesen 3 hét alatt. Ugy önnek mint a grófnőnek, kinek értesítését a lapban olvastam a legszívélyesebb köszönettel tartozom.

Mély nagyrabecstüléssel

Ackerman Christ. tőkepenész

Altonában Hamburg m.
Reichenstrasse 6-ik sz.

Kapható: minden gyógytárban.

* Ezen rovatért nem felel a szerk.

Felelős szerkesztő: **Dr. Alföldy Árpád**
ügyvéd.
Füladó-laptulajdonos: **Olblát Károly.**

HIRDETÉSEK.

Globus-tisztító-kivonat

többszörösen kitüntetve,

a jelenkor
elismert legjobb
fém-tisztító-
és sokkal jobb,
mint a tisztító-
kenőcs!

Minden kísérletet
okvetlenül állandó haszná-
lat vált föl.

Valódi ozelet a vértöjgygyel:
Vörös esik gobussal.

Dobozok 5, 8 és 15 krjáva min-
denütt kaphatók. 62.

Fritz Schulz jun., Leipzig
a tisztító-kivonat feltalálója.

Visk-Várhegy.

Legelősb hazai vasas és hegyi
klimatikus gyógyfürdő
Máramaros megyében.

Szobaárak 25 krtól csak 1 frt 50 krig.
Pormentes ozódus erdei levegő. Ivó-
és fürdőkura, hidegviz-nyógymdó, vasláp-
és fenyőfürdők. Biztos siker a vérszegény-
ég minden alakjainál, terméketlenség —
fehetetlenség és mindennemű idegesség-
nél. Kényelmes szobák. Kifünő keresztény
és izraelita vendéglő mérsékelt árak mel-
lett.

Idény június 1 től szeptember végéig.
Vasuti állomás: Bástyaháza vagy Téesó,
Prospektast kívánatra küld bármikor a
Füddőigazgatóság.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya.

Borszék.

Gyógyfürdő Erdélyben, Csikmegyében a fenyvesek hazájában.

Fürdőidény tartama jun. 15-től szept. 15-ig.

Utazás: Sász-Régenig vasuton, onnan a fürdő-igazgatóság
által szubvencionált gyorskocsin. E gyorskocsikra előjegyzést te-
hetni Miklós Görög vállalkozóknál Sász-Régen. Déli
utirány: Brassó, Csikszereida vasuton, onnan kocsin.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya, megrendelhető
az **Igazgatóságnál Borszék.**

Kapható mindenütt. Zomborban: Heindlhoffer Ro-
bert, Engel és Goldstein és Hay Ignác uraknál.

Fürdőre, borvizüzletre nézve minden felvilágosítással, prospektussal
árjegyzékekkel szolgál a fürdő üzleti igazgatósága Borszék.

Posta, távirat helyben.

Megrendelhető: Igazgatóság Borszék.

A világ minden tárlatán első kítüntetést nyert.

Milenniumi nagy éremmel is kitémetve.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Limiment Capsici comp.

Ezen birmeves háziaszer ellenül az idő megpróálásának márt már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító heőrésztelként alkalmazatik kőszvényed, csuszák, tag-szagattással és meghúásoknál és az orvosok által beírású sokra is mindig gyakorlatban rendelkezék. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártója Horgony-Limiment elővezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziaszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr. 70 kr. és 1 forint áron kapható. A Horgony-Limiment elővezés alatt készült limiment van. **Hóráktár: Torók József** gyógyszerész. **Budapest: Bertalan utca 12. szám alatt.** A Horgony-Pain-Expeller készítésénél a legújabb, mert több kísérletet követően az a minőten egyes ívgezt "Horgony" vedő-olaj és Richter csőgyógyás nékelül ma int nem valódi másítása van.

RICHTER F. AD. és társai, cs. és kir. udvari szállók, RUDOLFSBAD.

Mórathon egy impregnált természetes gyógyvízű kőzetvízű és pipadobányához köztől el szítja az ember kitűnő leljónságai miatt.

Rágyujtja bármily dohánnyal, az utóbbi égető csipő. Izo olvasz.

A leggyorsabb keverék cigaretták és pipadobányák.

Tekintve azt hogy Mórathon a nikotin ártalmatlan hatását a gyorsan paralizálja minden dohányzónak neküözhetően az az rész pipadobányával vagy négy rész cigarettadobányával keveretik.

Orvosok által minden dohányzónak ajánlatik.

Nagy csomag 30 kr. kis csomag 10 kr. külön vágal és csomagolás pipadobány és külön cigarettadobány részére. Próbaküldemény: 10 kis csomag bérmentve 1 forint 26 kr. utánvétel mellett.

Vízmentelőknak jövedelme.

Egyedüli készítő:

MÖRATH TIVADAR
 gyógyfűkereskedés, Grác Vezérképviselő Magyarország és a társországok részére

DVORZSÁK JÁNOS,
 beviteli ügynöksége,
 Budapest, VI. Gyár-u. 43.

Lincolni törzsgerőnk a világ lemezgyőbb

Locomobill és **Columbia Drill**

2- és 3-vasúti ekek és minden egyéb szarvaszati gépek.

Legjobb sorvevőgépek, székfűvágók, résvágók, Fülkörtén-mozgatók, darabok, gró-malmok, egyetemes acél-ekek.

Locomobill és Gézősítő-épek-készítők

Locomobill gépjárművek, melyek a legújabbak és a legújabbak.

63. sz.

Newton & Shillington
 Váci-körút
 63. sz.

Alapítási év 1824.

ifj. Husvéth István
 műfestődeje és kémiai tisztító intézete,
ZOMBOR.

Kémiai tisztítás és festés, **uri, női és gyermek-öltözetek, selyem- és gyapju szövetek függönyök, szőnyegek, terítők** s egyéb szobadisztítési és ruházati tárgyak részére.

Kedvező festési és tisztítási árak.

NOVÁK G.
 márvány, mozaik- és csementáruk gyári-főközlete
ZOMBORBAN, megyeháztér Odry-féle ház.
 Képviseelője:
Csavrák Mihály.

ELVÁLLAL:
 beton csatornázást, nedves falak szárazzá tételét.
 Gránit terrazzót

ELŐÁLLIT:
 szökőkutak, fürdőkádak, víztartók és pissoirokat portland cementből.
RAKTAR MINDENMÉ 1, 2, 3, 4 ÉS 5 SZÍNŰ
 mű csement lapok, mozaik és gránit lapokból, konyhák, folyosók és templom burkolatok részére.
 * Keramit és * Mettlachi-lapok. * Kőgyágesővek. *

PORTLAND CEMENT ÉS HIDRAULIKUS MÉS Z
 NAGYBAN ÉS KICSINYBEN

ASZTAL ÉS TEKEASZTALLAPOK
 FALBURKOLATOK
 FEHÉR CARRARA, VALAMINT MÁSFÉLE MÁRVÁNY NEMEBŐL MINDEN SZÍN BEN ÉS MÉRTÉKEKBEN KÉSZITTETNEK.
 Költségvetések és árjegyzékek ingyen küldetnek meg.